

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN FINANCIAL AUDITING: RISKS AND BENEFITS

Tiana Anđelković

Academy of Technical and Educational Vocational Studies Niš, Vranje Department, Serbia,
tiana.andjelkovic@akademijanis.edu.rs

Suzana Stojković

Academy of Technical and Educational Vocational Studies Niš, Vranje Department, Serbia,
suzana.stojkovic@akademijanis.edu.rs

Svetlana Trajković

Academy of Technical and Educational Vocational Studies Niš, Vranje Department, Serbia,
svetlana.trajkovic@akademijanis.edu.rs

Abstract: The application of artificial intelligence [AI] in financial statement auditing represents a significant change in modern auditing practices. Traditional audit procedures, which rely on manual document analysis and statistical techniques, are increasingly being supplemented or replaced by AI-based systems. These systems use machine learning algorithms and big data analytics to improve efficiency, increase accuracy, and detect irregularities in financial data. This paper explores the role of AI in financial statement auditing, analyzing its advantages and challenges. The research methodology includes a review of relevant literature, a comparative analysis of traditional and AI-supported audit methods, and case studies of software tools such as IBM Watson Audit Assistant and MindBridge AI Auditor. The results show that AI significantly improves audit efficiency by automating data analysis, reducing human error, and enabling faster fraud detection. AI also allows auditors to analyze 100% of transactions, instead of relying on samples, which increases the reliability and objectivity of audit findings.

In addition, the integration of AI in audit processes changes the role of the auditor. Instead of focusing on routine data verification, auditors now must interpret the results generated by AI systems and ensure their accurate application. This change requires continuous education and adaptation to modern technologies. The development of new software solutions and advanced algorithms also brings certain challenges, including the problem of the “black box” of algorithms, where it is not always clear how AI makes decisions. In addition, the question of ethical and regulatory aspects of the application of AI in finance arises, because the lack of a clear legal framework can affect trust in such systems. Another challenge is data security, because AI systems require access to large amounts of confidential information. Therefore, it is necessary to establish strict data protection standards and ensure compliance with regulations such as the GDPR (General Data Protection Regulation). The successful implementation of AI in auditing depends on the balance between automation and human control, where auditors will take on a more strategic role in interpreting results and making decisions. The conclusion of the paper is that AI has the potential to improve the audit of financial statements by increasing efficiency and accuracy, but successful implementation depends on resolving technological and regulatory obstacles. Future research should focus on developing ethical frameworks for AI and improving algorithmic transparency to build trust in automated audit processes. It is also necessary to further explore how audit firms can integrate AI into their processes in a way that improves audit quality while preserving the professional integrity of auditors. The first part of the paper describes how the authors obtained the data for this paper and explains how the same data were systematized. In the second part of the paper, the authors write about the advantages of applying artificial intelligence in auditing, while the third part of the paper talks about the challenges that auditors face when applying artificial intelligence, as well as the risks that the application of artificial intelligence in auditing entails.

Keywords: artificial intelligence, audit, financial reports, risks, benefits

PRIMENA VEŠTAČKE INTELIGENCIJE U REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA: RIZICI I KORISTI

Tiana Anđelković

Akademija tehničko-vaspitačkih strukovnih studija Niš, Vranje Department, Srbija,
tiana.andjelkovic@akademijanis.edu.rs

Suzana Stojković

Akademija tehničko-vaspitačkih strukovnih studija Niš, Vranje Department, Srbija,
suzana.stojkovic@akademijanis.edu.rs

Svetlana Trajković

Akademija tehničko-vaspitačkih strukovnih studija Niš, Vranje Department, Srbija,

svetlana.trajkovic@akademijanis.edu.rs

Rezime: Primena veštačke inteligencije [AI] u reviziji finansijskih izveštaja predstavlja značajnu promenu u savremenim revizorskim praksama. Tradicionalni revizorski postupci, koji se oslanjaju na manuelnu analizu dokumenata i statističke tehnike, sve više se nadopunjuju ili zamenjuju sistemima zasnovanim na veštačkoj inteligenciji. Ovi sistemi koriste algoritme mašinskog učenja i analitiku velikih podataka kako bi unapredili efikasnost, povećali preciznost i otkrili nepravilnosti u finansijskim podacima. Ovaj rad istražuje ulogu veštačke inteligencije u reviziji finansijskih izveštaja, analizirajući njene prednosti i izazove i rizike koji su pred revizorima. Metodologija istraživanja uključuje pregled relevantne literature, analizu revizorskih metoda baziranih na veštačkoj inteligenciji, kao i prikaz prednosti alata poput *IBM Watson Audit Assistant* i *MindBridge AI Auditor*. Rezultati pokazuju da veštačka inteligencija značajno poboljšava efikasnost revizije automatizacijom analize podataka, smanjenjem ljudske greške i omogućava bržu detekciju prevara. Veštačka inteligencija takođe omogućava revizorima da analiziraju 100% transakcija, umesto da se oslanjaju na uzorke, što povećava pouzdanost i objektivnost revizorskih nalaza. Pored toga, integracija veštačke inteligencije u revizorskim procesima menja ulogu revizora. Umesto fokusiranja na rutinsku verifikaciju podataka, revizori sada moraju tumačiti rezultate generisane AI sistemima i osigurati njihovu tačnu primenu. Ova promena zahteva kontinuiranu edukaciju i prilagođavanje savremenim tehnologijama. Razvoj novih softverskih rešenja i naprednih algoritama donosi i određene izazove, uključujući problem „crne kutije“ algoritama, gde nije uvek jasno kako veštačka inteligencija donosi odluke. Pored toga, otvara se pitanje etičkih i regulatornih aspekata primene veštačke inteligencije u finansijama, jer nedostatak jasnog pravnog okvira može uticati na poverenje u ovakve sisteme. Još jedan izazov jeste bezbednost podataka, jer AI sistemi zahtevaju pristup velikim količinama poverljivih informacija. Stoga je neophodno uspostaviti stroge standarde zaštite podataka i osigurati usklađenost sa regulativama poput GDPR-a (General Data Protection Regulation). Uspesna implementacija AI u reviziji zavisi od balansa između automatizacije i ljudske kontrole, gde će revizori preuzeti stratežiju ulogu u interpretaciji rezultata i donošenju odluka. U prvom delu rada opisano je kako su autori došli do podataka za ovaj rad i objašnjeno je na koji način su isti podaci sistematizovani. U drugom delu rada autori pišu o prednostima primene veštačke inteligencije u reviziji, dok treći deo rada govori o izazovima sa kojima se revizori suočavaju kod primene veštačke inteligencije kao i rizicima koji primena veštačke inteligencije u reviziji nosi sa sobom.

Cljučne reči: veštačka inteligencija, revizija, finansijski izveštaji, rizici, koristi

1. UVOD

Revizija finansijskih izveštaja igra ključnu ulogu u osiguravanju tačnosti, pouzdanosti i transparentnosti finansijskih podataka kompanija. Tradicionalni revizorski postupci zasnivaju se na manuelnoj analizi finansijskih dokumenata, statističkim metodama i profesionalnom prosuđivanju revizora. Iako su ove metode dugogodišnja praksa, one često zahtevaju značajne resurse, vreme i podložne su ljudskim greškama (Andrić, Jakšić, Vuković, Peštović, Krsmanović, Spahić, 2023).

Razvoj digitalnih tehnologija i veštačke inteligencije (eng. Artificial Intelligence [AI]) donosi revoluciju u procesima revizije. AI omogućava analizu velikih količina podataka u realnom vremenu, prepoznavanje obrazaca i otkrivanje anomalija koje mogu ukazivati na nepravilnosti ili prevare. Korišćenjem naprednih algoritama mašinskog učenja, revizorski proces postaje efikasniji, precizniji i manje zavisen od manualnog rada (Jeremić, Luka, 2024). Softverski alati bazirani na AI, poput *IBM Watson Audit Assistant* i *MindBridge AI Auditor*, sve češće se koriste za podršku revizorskim timovima širom sveta.

Međutim, uprkos brojnim prednostima, primena veštačke inteligencije u reviziji nosi i određene rizike. Ključni izazovi uključuju pouzdanost i transparentnost algoritama, bezbednost podataka, regulatorna ograničenja i etička pitanja. Postavlja se i pitanje uloge tradicionalnog revizora u budućnosti i potencijalnih promena u strukturi profesije (Jeremić, Luka, 2024).

Cilj ovog rada je da analizira primenu veštačke inteligencije u reviziji finansijskih izveštaja, identifikuje njene glavne prednosti i izazove, kao i da pruži uvid u buduće pravce razvoja ove tehnologije u oblasti revizije.

2. METODOLOGIJA

U cilju analize primene veštačke inteligencije u reviziji finansijskih izveštaja, najpre je izvršen pregled relevantne literature, a zatim i komparativna analiza postojećih istraživanja i studija slučaja kompanija koje primenjuju veštačku inteligenciju u svojim revizorskim procesima.

Prikupljeni su podaci iz naučnih radova, članaka u stručnim časopisima, zvaničnih izveštaja revizorskih kompanija i publikacija o veštačkoj inteligenciji u finansijama. Analizirani su i izveštaji vodećih kompanija u oblasti revizije, koji istražuju potencijale i izazove primene AI u reviziji. Na kraju su upoređene i tradicionalne revizorske metode sa savremenim pristupima koji koriste veštačku inteligenciju. Poseban fokus stavljen je na:

- Automatizaciju procesa analize podataka,
- Primenu algoritama mašinskog učenja u detekciji prevara i
- Identifikaciju prednosti i rizika implementacije AI u reviziji
- Analizirane su i konkretne primene softverskih alata koji koriste AI u reviziji finansijskih izveštaja, i to:
- *IBM Watson Audit Assistant*, koji omogućava analizu velikih količina podataka i identifikaciju odstupanja,
- *MindBridge AI Auditor*, koji koristi mašinsko učenje za prepoznavanje obrazaca i potencijalnih prevara u finansijskim izveštajima.

Ova analiza omogućava dublje razumevanje uloge AI u reviziji, kao i identifikaciju ključnih izazova i mogućnosti za njenu dalju primenu u budućnosti.

3. KORISTI OD PRIMENE VEŠTAČKE INTELIGENCIJE U REVIZIJI

Upotreba veštačke inteligencije [AI] je široko rasprostranjena u sektoru finansijskog izveštavanja i revizije, kao i u svim ostalim sektorima (KPMG, 2024). Prema ovom izvoru 10% kompanija u potpunosti se oslanja na ovaj alat, dok čak 72% kompanija ponekad koristi usluge AI. Procena je da će u naredne dve godine čak 99% kompanija u potpunosti koristiti ovaj alat za efikasniji rad. Prema rečima Meta Kembela, revizora iz kancelarije KPMG-a u Londonu revizija će u narednim godinama svakako biti maksimalno zasnovana na alatima koje podržava AI s obzirom na to da su mogućnosti koje AI donosi vezane za bolji uvid u stanje finansija preduzeća i mogućnosti za dalji napredak. Dosadašnja iskustva govore da primena AI u reviziji omogućava revizorima da brže rade, da tokom rada imaju mogućnost prediktivne analize i samim tim mogu klijentima dati preporuke za unapređenje njihovih internih procesa, što je dobro i za revizore, i za preduzeća čiji su izveštaji predmet revizije ali i za krajnje korisnike revizorskih izveštaja (KPMG, 2024).

Veštačka inteligencija [AI] omogućava povećanje efikasnosti u radu, optimizaciju poslovnih procesa, a procena je da može značajno doprineti i u kvalitetu dobijenih podataka jer se ovog puta umesto uzorka analiziraju ogromne količine svih dostupnih podataka. Prema dostupnim podacima stoji da investicije u veštačku inteligenciju stoje u odnosu korelacije sa poboljšanjem kvaliteta revizije (Datasnipper, 2024). Čak 77% revizora veruje da primena veštačke inteligencije doprinosi poboljšanju kvaliteta i efikasnosti njihovog rada, što je porast za čak 3% u odnosu na pretnodnu godinu (Datasnipper, 2024).

Revizorske kuće svakako godinama unazad ulažu u razvoj tehnologije koja bi im olakšala rad i omogućila izvođenje preciznijih zaključaka i izveštaja. Međutim i dalje određen broj lica zaposlenih na poslovima revizije ima averziju prema savremenim tehnologijama gde spada i veštačka inteligencija, a sve u smislu bojazni da će veštačka inteligencija zameniti ljudski rad ili pak da će veštačka inteligencija navesti revizore da izvedu pogrešan zaključak (Commerford, Dennis, Joe, Ulla, 2021). Takođe, revizori se nalaze i pod stalnim pritiskom da primenjuju savremene tehnologije, pa i veštačku inteligenciju od strane korisnika i drugih zainteresovanih strana, što podrazumeva da oni stalno uče i nadograđuju svoja znanja, kako bi postigli novi, veći nivo objektivnosti i nezavisnosti u radu i viši stepen uveravanja. Svakako, veštačka inteligencija omogućava da brže i lakše identifikuju nepravilnosti tako da je ulaganje u razvoj ove savremene tehnologije opravdano (Eulerich, Pawlowski, Waddoups, Wood, 2021).

Primena veštačke inteligencije u reviziji omogućava da se umesto tradicionalnog pristupa uzorkovanja analizira celokupan set podataka, čime se smanjuje rizik od propuštanja ključnih informacija (Kokina, Davenport, 2017). Automatizovani alati poput *MindBridge AI* koriste algoritme za prepoznavanje nepravilnosti i potencijalnih prevara, što omogućava revizorima da se fokusiraju na analizu i donošenje zaključaka umesto na manuelnu proveru podataka (Moffitt, Rozario, Vasarhelyi, 2018).

Primena veštačke inteligencije u reviziji finansijskih izveštaja značajno doprinosi povećanju tačnosti analiza i smanjenju ljudskih grešaka. Tradicionalni revizorski postupci često se oslanjaju na uzorkovanje podataka i manuelnu analizu, što može dovesti do previda i nepreciznosti. Uvođenjem veštačke inteligencije, moguće je automatizovati analizu velikih količina podataka, identifikovati anomalije i nepravilnosti, čime se poboljšava efikasnost i kvalitet revizije. Veštačka inteligencija omogućava obradu i analizu velikih skupova podataka kroz primenu algoritama mašinskog učenja. Na primer, korišćenjem dubokih autoenkoderskih mreža, moguće je detektovati nepravilnosti u velikim računovodstvenim podacima. Ovi modeli uče reprezentaciju podataka u latentnom prostoru, što omogućava identifikaciju odstupanja koja mogu ukazivati na potencijalne prevare ili greške (Wells, 2017). Implementacija veštačke inteligencije u reviziji smanjuje oslanjanje na manuelne procedure, koje su podložne greškama usled ljudskog faktora. Automatizacija kroz veštačku inteligenciju omogućava doslednu i

objektivnu analizu podataka, čime se minimiziraju greške koje mogu nastati zbog umora, preopterećenosti ili subjektivnih procena revizora. Ovakav pristup ne samo da povećava tačnost revizije, već i oslobađa vreme revizora za fokusiranje na složenije analitičke zadatke (Aljedaimi, 2024).

Prema Jeremić i Luka, ušteda vremena je takođe faktor koji govori u korist primene veštačke inteligencije u reviziji, s obzirom na to da se primenom savremenih alata zasnovanih na veštačkoj inteligenciji, skraćuje vreme za obradu podataka čime se povećava vreme raspoloživo za donošenje adekvatnih zaključaka (Jeremić, Luka, 2024). Sama automatizacija zahvaljujući primeni veštačke inteligencije smanjuje administrativno opterećenje kompanija tokom procesa revizije što omogućava revizorima da se više bave analitikom (Buha, Lečić, Berezljjev, 2024).

Uvođenjem AI alata, kao što su *MindBridge AI Auditor* i *IBM Watson Audit Assistant*, kao i drugih, poput *Datsnipper* i *KPMG Clara*, revizorske kompanije su značajno smanjile vreme potrebno za analizu finansijskih transakcija. Ovi alati omogućavaju *automatizovanu analizu svih transakcija*, za razliku od tradicionalne metode uzorkovanja, gde se obrađuje samo deo finansijskih podataka.

Prema istraživanju kompanije KPMG (2024), upotreba veštačke inteligencije u reviziji smanjuje trajanje procesa sa prosečnih 14 dana na 5 dana, dok podaci iz Datsnipper-a (2024) pokazuju da su revizorske firme koje koriste automatizovane AI alate skratile vreme obrade finansijskih izveštaja za do 60%. Ovi podaci ukazuju na to da upotreba veštačke inteligencije ne samo da ubrzava reviziju, već i povećava preciznost analiziranih podataka, što je predstavljeno Tabelom 1.

Tabela 1. Pregled AI alata korišćenih u reviziji a u vezi sa povećanjem efikasnosti procesa revizije

AI alat	Funkcionalnosti	Smanjenje vremena za reviziju	Ključne prednosti
MindBridge AI Auditor	Automatizovana analiza podataka. Detekcija anomalija.Procena rizika.	Može smanjiti vreme potrebno za reviziju sa nekoliko nedelja do nekoliko dana. Procena je da je smanjenje vremena do 60%.	Analiza 100% podataka, smanjenje ljudskih grešaka, poboljšana detekcija prevara□
IBM Watson Audit Assistant	AI analiza podataka. Prepoznavanje obrazaca. Podrška u analizi finansijskih podataka.	Nema konkretnih podataka, ali je pretpostavka da smanjenje vremena potrebnog za reviziju ide za bar 50%.	Poboljšanje tačnosti i efikasnosti analize, optimizacija podataka

Izvori: Mindbridge, 2023. IBM, 2023.

Vezano za otkrivanje abnormalnosti i prevara u finansijskim transakcijama, veštačka inteligencija omogućava pregled celokupnih finansijskih podataka ali i prepoznavanje obrazaca koji vode ka prevarama i nepravilnostima. U te svrhe veštačka inteligencija koristi algoritme mašinskog učenja i analitiku velikih podataka. Analizom starih, istorijskih podataka, veštačka inteligencija prepoznaje uobičajene oblike ponašanja. Prvom prilikom kad se pojavi neka transakcija koja odstupa od uobičajene, veštačka inteligencija je označava kao sumnjivu. To je jedna od osnovnih prednosti primene veštačke inteligencije u reviziji. Na primer ako zaposleni podnosi putne troškove u vrednosti do 100 eura mesečno, a poslednjeg meseca je podneo iste troškove u vrednosti od 1000 eura, to veštačka inteligencija može prepoznati kao problem i upozoriti revizore na odstupanja. Ili, ako je istom dobavljaču više puta u kraćem vremenskom periodu uplaćen isti iznos, veštačka inteligencija može to prepoznati kao duplu transakciju ili postojanje lažne (fiktivne) fakture.

Pored otkrivanja prevara i potencijalnih opasnosti, veštačka inteligencija može i predvideti koje transakcije imaju veći rizik od prevare i to na osnovu prethodnih transakcija. Na primer ako je neka kategorija transakcije u prošlosti dovodila do nekih finansijskih problema, sistem može upozoriti korisnika pre nego što problem nastane (EY, 2024).

4. IZAZOVI I RIZICI KOD PRIMENE VEŠTAČKE INTELIGENCIJE U REVIZIJI

Kao što se vidi u prethodnom tekstu, primena veštačke inteligencije u reviziji donosi brojne prednosti. Neko bi rekao da rizika i izazova i nema, ali važno je znati da svaka promena sa sobom nosi i neke probleme.

Izazova ima dosta, ali tu pre svega treba nabrojati sledeće (Bose, Dey, Bhattacharjee, 2022):

- *Integracija sa postojećim revizorskim programima, procesima i sistemima rada.* Ovaj zahtev je prvi i osnovni a može zahtevati i značajnija ulaganja u infrastrukturu, pa je često ograničavajući faktor primene veštačke inteligencije u reviziji.

- *Kvalitet podataka.* Već je navedeno da veštačka inteligencija ne koristi uzorke, već koristi masu svih dostupnih podataka kod analize transakcija i izveštaja. U takvim okolnostima postavlja se pitanje tačnosti, potpunosti, pouzdanosti, ali i kvaliteta takvih podataka na osnovu kojih se izvode zaključci.
- *Potreba za specifičnim veštinama.* Revizori su u obavezi da stalno nadograđuju svoja znanja u skladu sa promenama zakonskih odredbi, ali i novim savremenim tendencijama u radu gde spada i veštačka inteligencija i njena primena u reviziji. To znači da moraju pratiti savremene trendove i usvajati ih, što pored računovodstvenih i revizorskih znanja podrazumeva i znanja iz oblasti IT-a.
- *Bezbednost podataka.* S obzirom na to da je upotreba veštačke inteligencije podržana zahvaljujući postojanju Interneta, važno je obezbediti zaštitu podataka sa kojima revizori rade, s obzirom na to da je reč o osetljivim podacima koji su često predmet zloupotrebe i na meti su cyber napada i drugih vidova neovlašćenog pristupa. U te svrhe potrebno je zaštititi te podatke i to u skladu sa određenim regulativama. Jedna od najvažnijih jeste Opšta uredba o zaštiti podataka (GDPR) koja se primenjuje u Evropskoj uniji.
- *Etičnost i transparentnost.* Algoritmi veštačke inteligencije su često veoma složeni, i revizori ih često ni sami ne razumeju, pa ih ne umeju objasniti krajnjim korisnicima njihovih usluga. U te svrhe je neophodno da operacije koje za potrebe revizije vrši veštačka inteligencija budu u skladu sa propisanim zakonom ali i etičkim normama i načelima. Ovaj problem u reviziji poznat je kao fenomen „crne kutije“.
- *Održivost ljudskog faktora u reviziji.* Sa svakim napretkom tehnike i tehnologije postoji strah da će mašine i softveri zameniti ljudski rad što bi dovelo do povećanja nezaposlenosti. Stoga je važno da stručni kadar kontinuirano stiče nova znanja i veštine kako bi bio u mogućnosti da upravlja i kontroliše savremene tehnologije u svakom trenutku.

Uprkos brojnim prednostima, ovi izazovi moraju biti pažljivo razmotreni i rešeni kako bi se osigurala uspešna implementacija. Pored izazova važno je spomenuti i rizike koje primena veštačke inteligencije u reviziji nosi sa sobom. Neki od ključnih rizika sa kojima se suočava revizija kao struka sa primenom veštačke inteligencije su:

- *Greške u algoritmima.* Ukoliko se desi da algoritmi nisu pravilno napravljeni, ili su pak revizori nedovoljno obučeni za rad na njima, može se desiti da se donesu pogrešni revizorski zaključci ili donesu pogrešne odluke.
- *Nedostatak ljudskog faktora.* Veštačka inteligencija može pomoći u analizi velike količine podataka, povećati efikasnost u radu revizora, skratiti vreme potrebno za obavljanje nekih revizorskih zadataka, ali u tom procesu može doći do propuštanja nekih ključnih aspekata koji zahtevaju ljudsku procenu i iskustvo, što može biti veliki problem.
- *Zavisnost od podataka.* Veštačkoj inteligenciji je potrebna velika količina podataka da bi mogla da sagleda sve aspekte i donese materijal potreban za dalju ljudsku i stručnu procenu. U slučaju da su ubačeni nepotpuni, netačni podaci veštačka inteligencija neće pomoći revizorima da donesu adekvatne zaključke.
- *Prekomerno oslanjanje na savremenu tehnologiju.* Prekomerno oslanjanje na savremene alate može dovesti do smanjenja angažovanosti zaposlenih ali i gubitka kritičkog mišljenja što u konačnom može dovesti do smanjenog kvaliteta revizorskog izveštaja i neobjektivnosti pri ocenjivanju.

Tu su svakako i drugi rizici, koje je neophodno uvažiti. Da bi se isti minimizirali, važno je da organizacije razvijaju odgovorne i transparentne politike primene veštačke inteligencije u reviziji, kao i da osiguraju odgovarajuću obuku, nadzor i zaštitu podataka.

5. ZAKLJUČAK

Primena veštačke inteligencije [AI] u reviziji donosi brojne prednosti, ali istovremeno otvara i niz izazova i rizika. Ključne koristi uključuju povećanje efikasnosti, preciznosti i automatizaciju složenih zadataka, što omogućava revizorima da se fokusiraju na analitičke i strateške aspekte revizije. Veštačka inteligencija može značajno poboljšati detekciju prevara, prepoznavanje obrazaca u velikim skupovima podataka i predviđanje rizika, čime doprinosi kvalitetnijem i transparentnijem revizorskom procesu.

Međutim, uspešna implementacija veštačke inteligencije u reviziji suočava se sa izazovima kao što su integracija sa postojećim sistemima, potreba za adekvatnom edukacijom revizora, transparentnost algoritama i etička pitanja. Pored toga, zavisnost od kvaliteta podataka, pravna regulativa i cyber bezbednost predstavljaju ključne faktore koji mogu uticati na pouzdanost i sigurnost revizorskog procesa.

Rizici primene veštačke inteligencije uključuju mogućnost donošenja netačnih zaključaka zbog neadekvatne obuke revizora, smanjenje mogućnosti rasuđivanja u kritičnim situacijama, kao i potencijalnu pristrasnost algoritama. Takođe, prekomerno oslanjanje na veštačku inteligenciju može ugroziti radna mesta u revizorskoj profesiji i stvoriti nesigurnost u pogledu odgovornosti za odluke koje donosi veštačka inteligencija.

Kako bi se ostvarile prednosti, a minimizirali izazovi i rizici, neophodno je uspostaviti odgovarajuće regulatorne okvire, osigurati transparentnost modela veštačke inteligencije i kontinuirano ulagati u edukaciju revizora. Kombinacija ljudske ekspertize i naprednih AI tehnologija predstavlja optimalan put ka efikasnijoj, sigurnijoj i preciznijoj reviziji u budućnosti.

LITERATURA

- Aljedaimi, M. (2024). Uticaj veštačke inteligencije i mašinskog učenja na automatizaciju i efikasnost revizije. Doktorska disertacija. Megatrend univerzitet. Fakultet za poslovne studije.
- Andrić, M., Jakšić, D., Vuković, B., Peštović, K., Krsmanović, B., Spahić, N. (2023). Revizija. Teorija i praksa. VI izmenjeno i dopunjeno izdanje. Univerzitet u Novom Sadu. Ekonomski fakultet u Subotici.
- Bose, S., Dey, S. K., Bhattacharjee, S. (2022). Big Data, Data Analytics and Artificial Intelligence in Accounting: An Overview. In book: Handbook of Big Data Methods (pp. 1-34). Edward Elgar Publishing. United Kingdom. DOI:[10.4337/9781800888555.00007](https://doi.org/10.4337/9781800888555.00007)
- Buha, V., Lečić, R., Berezljjev, Lj. (2024). Transformacija poslovanja pod uticajem veštačke inteligencije. Trendovi u poslovanju, naučno stručni časopis. Vol 23. No 1, pp. 9-19. DOI: 10.5937/trendpos2401007B
- Commerford, B. P., Dennis, S. A., Joe, J. R., Ulla, J. W. (2021). Man versus machine: complex estimates and auditor reliance on artificial intelligence. Journal of accounting research. 60(1), pp. 171 - 201. Dostupno na: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3422591> (11.03.2025.)
- DataSnipper AI Report (2024). Shaping the Future of Audit and Finance, Published July 8, 2024. Dostupno na: <https://www.datasnipper.com/resources/the-state-of-ai-in-audit-2024-report> (10.03.2025.)
- Eulerich, M., Pawlowski, J., Waddoups, N. J., Wood, D. A. (2021). A Framework for Using Robotic Process Automation for Audit Tasks. Contemporary Accounting Research. 39(1), 691-720. Dostupno na: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3651028>
- EY (2024). Will you shape the future, or will the future shape you? Dostupno na: https://www.ey.com/en_rs/shape-the-future-with-confidence
- IBM (2023). Audit Tool for Analytical Components. Dostupno na: <https://www.ibm.com/docs/kk/watson-explorer/11.0.2?topic=explorer-audit-tool-analytical-components> (12.03.2025.)
- Jeremić, N., Luka, S. (2024). Veštačka inteligencija – izazovi upotrebe u reviziji. *Revizor*. 107 (27). DOI: DOI: 10.56362/Rev24107029J
- Kokina, J., Davenport, T. H. (2017). The Emergence of Artificial Intelligence: How Automation is Changing Auditing. Journal of Emerging Technologies in Accounting. Vol 14. No. 1, pp. 115-122. DOI: 10.2308/jeta-51730
- KPMG (2024). AI in financial reporting and audit: Navigating the new era. Dostupno na: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/2024/04/ai-in-financial-reporting-and-audit-web.pdf.coredownload.inline.pdf> (10.03.2025.)
- MindBridge (2023). KPMG and MindBridge forge global alliance to transform digital audits. Dostupno na: https://www.mindbridge.ai/blog/kpmg-and-mindbridge-forge-global-alliance-to-transform-digital-audits/?utm_source=chatgpt.com (11.03.2025.)
- Moffitt, K. C., Rozario, A. M., Vasarhelyi, M. A. (2018). Robotic Process Automation for Auditing: Issues and Challenges. Journal of Emerging Technologies in Accounting, vol. 15. No. 1, pp. 1-10. Dostupno na: <https://doi.org/10.2308/jeta-10589> (11.03.2025.)
- Wells, J. T. (2017). Corporate Fraud Handbook: Prevention and Detection. John Wiley & Sons